

Tháo gỡ vướng mắc chuyển đổi thuế khoán sang kê khai

15:28 10/12/2025

Từ ngày 1/1/2026, hình thức thuế khoán chính thức bị bãi bỏ. Theo đó, hàng triệu hộ và cá nhân kinh doanh sẽ chuyển sang cơ chế tự kê khai, tự nộp thuế... Có thể nói chính sách mới này là một bước ngoặt lớn hướng tới minh bạch, công bằng và hạn chế thất thu trong bối cảnh kinh tế số, thanh toán điện tử bùng nổ...

Từ thực tế này, Hội Các nhà quản trị doanh nghiệp Việt Nam (VACD) và Tạp chí điện tử Nhà quản trị (TheLEADER) với sự động hành của Phần mềm HKDO kế toán tổ chức Tọa đàm “Tháo gỡ vướng mắc chuyển đổi thuế khoán sang kê khai” dành cho hộ kinh doanh sáng 10/12/2025 tại Hà Nội.

Toàn cảnh Tọa đàm “Tháo gỡ vướng mắc chuyển đổi thuế khoán sang kê khai” dành cho hộ kinh doanh sáng 10/12/2025 tại Hà Nội

Còn nhiều khó khăn, lúng túng

Theo các chuyên gia, cơ chế mới giúp hộ kinh doanh nâng cao quản trị tài chính, kiểm soát doanh thu – chi phí và ra quyết định chính xác hơn. Đồng thời, việc kê khai thuế tạo thuận lợi trong tiếp cận vốn, hợp tác kinh doanh và mở đường chuyển đổi lên doanh nghiệp khi cần. Tuy vậy, nhiều hộ kinh doanh vẫn lúng túng trong xác định doanh thu, kê khai, nộp thuế, xuất hoá đơn điện tử hay lựa chọn giải pháp công nghệ phù hợp.

GS.TS Nguyễn Đức Thuận, Chủ tịch Hội các Nhà quản trị doanh nghiệp Việt Nam nhận định, hộ kinh doanh hiện nay là một khu vực kinh tế vô cùng quan trọng của Việt Nam. Hiện cả nước có hàng triệu hộ kinh doanh đang hoạt động, đóng góp lớn cho tăng trưởng, tạo việc làm, giữ nhịp cho nền kinh tế địa phương. Tuy nhiên, mô hình quản lý thuế theo phương thức khoán trong suốt nhiều năm qua cũng đang bộc lộ những hạn chế lớn về minh bạch, công bằng và khả năng mở rộng.

GS.TS Nguyễn Đức Thuận, Chủ tịch Hội các Nhà quản trị doanh nghiệp Việt Nam

Việc chuyển đổi sang cơ chế kê khai thuế đầy đủ không chỉ là yêu cầu của quản lý hiện đại, mà còn là bước đi tất yếu khi Việt Nam đang tiến tới một nền kinh tế số, minh bạch, hội nhập sâu với khu vực và thế giới. Tuy nhiên, theo ông Thuận, đổi mới luôn đi kèm thách thức. Đối với hộ kinh doanh đa phần là quy mô nhỏ, trình độ quản trị tài chính còn hạn chế, sự thay đổi này tạo ra không ít lo lắng: từ chi phí kế toán, hóa đơn điện tử, phần mềm, rủi ro sai sót, cho tới nguy cơ bị truy thu, xử phạt.

Với chính sách mới, sẽ hình thành bốn nhóm hộ kinh doanh gồm nhóm 1 có doanh thu dưới 500 triệu đồng/năm, nhóm 2 có doanh thu trên 500 triệu đồng-dưới 3 tỉ đồng/năm, nhóm 3 có doanh thu từ 3 tỉ - dưới 50 tỉ đồng/năm. Nhóm 4 có doanh thu từ 50 tỉ đồng trở lên.

Từ 1-1-2026, các hộ kinh doanh sẽ tự xác định doanh thu 2026 và phân nhóm hộ kinh doanh để áp dụng phương pháp tính thuế. Theo bà Lê Thị Duyên Hải, Phó tổng thư ký Hội Tư vấn Thuế Việt Nam, dù doanh thu thực tế của nhiều hộ chưa đạt ngưỡng 500 triệu đồng để phải nộp thuế, đặc biệt trong giai đoạn đầu áp dụng, các hộ vẫn cần chuẩn bị sớm cho lộ trình kê khai từ 2026. Các ngành như nhà thuốc, cho thuê nhà... được dự báo gần như chắc chắn vượt ngưỡng và sẽ phải bước vào cơ chế kê khai đầy đủ.

Chuẩn bị cho tinh thần vượt ngưỡng 500 triệu thì các hộ kinh doanh phải tập làm quen với phần mềm bán hàng, quản lý đơn hàng và doanh thu là bước đi quan trọng, dù chưa bị bắt buộc phải xuất hóa đơn điện tử ngay từ ngày 1/1/2026. Khi sử dụng công nghệ, việc phát hành hóa đơn điện tử chỉ là thao tác đơn giản, tạo nền tảng thuận lợi khi cơ chế bắt buộc áp dụng.

Giải pháp tối ưu theo chuyên gia là hộ kinh doanh nên chuyển dần sang sử dụng hóa đơn điện tử khởi tạo từ máy tính tiền, mô hình khép kín từ bán hàng, tính tiền, thanh toán tới xuất hóa đơn. Việc triển khai sớm giúp các hộ tránh cú sốc chuyển đổi và xây dựng hệ thống sổ sách minh bạch, thuận lợi trong quản lý.

Hộ khoán trước đây nằm trong một vùng có thể coi là an toàn, không phải sử dụng hóa đơn, không có sổ sách kế toán và doanh thu cũng không phải lo nhiều về tính chính xác. Với hộ khoán, doanh thu ước tính đầu năm chỉ phải điều chỉnh nếu số thuế phải nộp thay đổi trên 50%, còn lại sẽ điều chỉnh sang năm sau. Vì vậy, hộ khoán gần như không quá lo lắng nếu doanh thu thực tế tăng giảm trong biên độ dưới 50%.

“Khi chuyển sang kê khai, hộ kinh doanh phải chịu trách nhiệm về từng đồng doanh thu thực tế phát sinh và nếu có thay đổi thì phải khai bổ sung ngay khi vượt ngưỡng. Đây chính là điểm khiến các hộ khoán hiện nay lo lắng khi chuyển từ thuế khoán sang kê khai, bởi họ sẽ phải theo dõi doanh thu thường xuyên. Trước đây họ ít quan tâm, chỉ khi doanh thu đột biến mới phải điều chỉnh, còn bây giờ phải theo dõi liên tục và chịu trách nhiệm về sự chính xác của số liệu”, bà Duyên Hải nhấn mạnh.

Có thể chia sẻ rằng lo lắng lớn nhất của các hộ kinh doanh hiện nay liên quan đến nghĩa vụ thuế chính là trách nhiệm về tính chính xác của doanh thu kê

khai. Ngoài ra còn có những lo lắng khác. Cách tính thuế đối với hộ khoán và hộ kê khai thực chất không khác nhau. Điểm khác biệt duy nhất nằm ở chỗ doanh thu: hộ khoán sử dụng doanh thu ước tính ổn định từ đầu năm, còn hộ kê khai sử dụng doanh thu thực tế phát sinh.

Bên cạnh đó, chuyên gia cũng chia sẻ với các hộ kinh doanh về nỗi lo liên quan đến xử phạt khi Nghị định mới đã thay đổi cách tính mức phạt. Thay vì phạt theo từng hóa đơn vi phạm như trước, hiện cơ quan quản lý xem các trường hợp cùng tính chất là một hành vi vi phạm với tình tiết tăng nặng tùy số lượng hóa đơn. Mặc dù mức phạt vẫn có thể lên đến hàng triệu hoặc chục triệu đồng, quy định mới được đánh giá là hợp lý và giảm áp lực đáng kể cho hộ kinh doanh.

Theo Chủ tịch VACD, chuyển đổi thuế không chỉ là câu chuyện thu nộp, mà sâu xa hơn là chuyển đổi mô hình kinh doanh, nâng cao năng lực quản trị, từng bước đưa hộ kinh doanh tiệm cận với chuẩn mực doanh nghiệp hiện đại. Nếu làm tốt, đây sẽ là một cuộc “nâng cấp” cho hàng triệu cơ sở kinh doanh nhỏ trong nền kinh tế.

Những lợi ích khi chuyển đổi sang kê khai thuế

Bà Lê Thị Duyên Hải, Phó tổng thư ký Hội Tư vấn Thuế Việt Nam, nguyên Vụ trưởng Vụ Kê khai và kế toán thuế (Tổng cục Thuế) khẳng định, vấn đề thuế cho ngân sách trở thành chủ đề thu hút sự quan tâm đặc biệt trên toàn quốc.

Hiện nay cả nước, khoảng 2,5 triệu hộ kinh doanh đang được cơ quan thuế quản lý sẽ bước vào một giai đoạn mang tính lịch sử. Cơ chế quản lý thuế khoán nhiều năm qua sẽ chính thức chuyển sang phương thức kê khai thuế, mở ra một bước ngoặt trong quá trình hiện đại hóa quản lý thuế. Thực tế cho thấy, nhóm hộ kinh doanh là lực lượng đóng góp quan trọng vào nguồn thu ngân sách, mà còn giữ vai trò thiết yếu trong việc duy trì việc làm, ổn định đời sống và thúc đẩy an sinh xã hội trong những năm vừa qua.

Bên cạnh những rủi ro và thách thức, hộ kinh doanh cũng sẽ nhận được những lợi ích khi chuyển từ cơ chế khoán sang kê khai, theo bà Hải, giải pháp tối ưu nhất là sử dụng hóa đơn điện tử khởi tạo từ máy tính tiền. Đây là một quy trình khép kín và thuận tiện, từ khâu bán hàng, tính tiền, thanh toán cho đến khi ấn nút tạo hóa đơn đều diễn ra liên tục trên cùng một hệ thống.

Việc tập dượt và áp dụng sớm công nghệ này, ngay cả khi chưa bắt buộc, sẽ giúp hộ kinh doanh tránh được những cú sốc khi thay đổi chính sách, đồng thời giúp việc quản lý sổ sách, doanh thu trở nên minh bạch và dễ dàng hơn. Thay vì lo sợ bị phạt, các hộ kinh doanh nên chủ động tiếp cận các công cụ hỗ trợ và

chuẩn bị sẵn sàng cho lộ trình tuân thủ thuế trong tương lai.

Liên quan đến vấn đề xử phạt mà hộ kinh doanh lo lắng, trước đây, theo các quy định cũ, hành vi không xuất hóa đơn hoặc xuất sai thời điểm bị xử phạt rất nặng, tính tiền phạt trên từng tờ hóa đơn vi phạm. Tuy nhiên, theo bà Hải hiện nay, theo Nghị định 310/CP, quy chế xử phạt đã có sự thay đổi tiến bộ hơn. Cơ quan chức năng sẽ tính đó là một hành vi vi phạm với tình tiết tăng nặng dựa trên số lượng hóa đơn, chứ không cộng dồn tiền phạt của từng tờ như trước. Mặc dù mức phạt, có thể lên đến hàng triệu hoặc chục triệu đồng, nhưng cách tính này đã giảm bớt áp lực hơn so với cơ chế cũ...

Trước những lo lắng của hộ kinh doanh, bà Duyên Hải cho rằng họ cần rà soát doanh thu thực tế 2025, dự kiến doanh thu 2026, xác định thuộc nhóm hộ kinh doanh nào. Đồng thời, trên cơ sở mô hình hoạt động kinh doanh để lựa chọn phương pháp tính thuế, chế độ kế toán áp dụng, phần mềm giải pháp cho hoạt động bán hàng, kế toán, hóa đơn, khai thuế tương ứng với quy mô thuộc nhóm.

"Những điều chỉnh trong tương lai chắc chắn sẽ diễn ra và đến từ cả hai phía. Cơ quan nhà nước sẽ xem xét điều chỉnh các ngưỡng cho phù hợp với thực tế. Còn hộ kinh doanh sẽ từng bước khai doanh thu sát với doanh thu thực tế hơn", bà Duyên Hải nói.

Thu Trang